

Gustáv Murín

Návrat do BUDÚCNOSTI

Gustáv Murín

NÁVRAT DO BUDÚCNOSTI

Príbeh jedného sídliska

MARENČIN PT

*Autor ďakuje
Literárnemu fondu za umožnenie prípravy rukopisu
počas tvorivého pobytu v kaštieli v Budmericiach
a Fundación Valparaíso,
menovite jej zakladateľovi Paulovi Beckettovi
a jeho žene Beatrice za možnosť dokončenia tohto
rukopisu v ich umeleckej rezidencii pri mestečku Mojácar
v Španielsku.*

© Gustáv Murín, 2010
© Marenčin PT, spol. s r.o., 2010
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Cover © Roman Klčo, 2010
Design © Katarína Marenčinová, 2010
Redakcia textu a jazyková úprava Katarína Dekánková
220. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-040-2

Vytvorenie elektronickej verzie Dibuk, s.r.o., 2011

TAK SA VRACIA. Po dvadsiatich rokoch. Nášhrdina. Brána do obytného domu je už celá zo železa, to tu kedysi nebolo. V hornej polovici stačilo drôtené sklo v kovovom ráme. Poštové schránky z plechu sú obité a počmárané ako vždy. Teraz ho čakajú tri poschodia po schodoch popri hasičských hadiciach, zrolovaných v skrinkách s vybitým sklom. Na tie schody sa sťažovala matka posledné roky svojho života. Kvôli nim už takmer nevychádzala z bytu a nákupy pre ňu robila omnoho vitálnejšia susedka. Ani jej ešte nestihol poďakovať. Starosti s pohrebom ho zamestnali dokonale.

Schody oddeľuje od chodby s bytmi masívna mreža, tiež novota. Až po nich nasleduje tmavá chodba s radom bytových dverí, ako na internáte. Ako malý chalan sa v tom šere orientoval podľa dvoch vypínačov (zvonček a svetlo) vedľa ich dverí. Aj dnes mu pomôžu nájsť tie správne dvere. Nábytok ostal v byte rovnaký, ako keď pred takmer štvrtstoročím odišiel. Len televízor je relatívne nový. Aj chladnička a mikrovlnka. Ale šporák je veterán. Stačí letný pohľad, aby bolo jasné, že všetko je na svojom mieste. Hľadanie vkladných knížiek (matka o nich písala, ale ten list niekde zapotrešil) nechá na neskôr. Teraz smeruje do tej jedinej miestnosti úľavy. Je to nemenný rituál hľadania bezpečného miesta na tejto planéte. Všade inde, aj v tých najluxusnejších hoteloch a rezidenciách, si dáva pozor, na čo si v takej miestnosti sadá a vždy má po

ruke špeciálny papierový kryt, aby sa ho žiadny cudzí bacil nechytil. Toto je ale jediné miesto, kde nekoná protiopatrenia. Je tu v pohode. Teda len chvíľku. Náhle sa ozve niečo povedomé. Je to nezreteľná, ale naliehavá správa. Preniká cez steny a nič ju nezastaví. Započúva sa a – no áno! Susedia. Tieto byty sa už od chvíle, keď ich postavili, vyznačujú zvláštnou sociálnou komunikáciou. Cez sociálne zariadenia je počuť susedov nad a aj pod vami. Jeden jeho stredoškolský kamarát tvrdil, že si takto, cez záchodovú misu, dohovárať rande s kamarátkou z bytu o poschodie nižšie. V takomto dome nemôžete byť nikdy naozaj sami. Ale to, čo teraz preráža až sem, do toho najsúkromnejšieho súkromia, je rovnako privátne ako verejné. Susedia sa hádajú. Vždy sa hádali. Od detstva pozná ten jej jačavý hlas, občas prerušovaný jeho hrozivým huhňaním. Započúva sa. Áno, nemýli sa. Hádajú sa tak, ako sa hádali odjakživa, odkedy si pamätá. Zaťato, vášni-vo, vytrvalo. Je to jasné. Konečne je doma.

TOTO SÍDLISKO vzniklo v dobách, keď noviny, ktoré málokedy písali pravdu, sa volali Pravda a kiná mali mená ako Partizán či Mier. Veľkými slovami sa nešetrilo. Sídliisko Budúcnosť stavali ako vzorové tí, čo verili v spoločnú svetlú budúcnosť. Patril medzi nich aj otec Nášhohrdinu. V rámci kolektívneho nadšenia chodil spolu s tými, čo tu tiež chceli bývať, na brigády pomáhať stavbárom, hoci stavbárov ani nenapadlo chodiť zase pomáhať otcovi Nášhohrdinu vyriešiť zásadnú otázku, či je mitotický cyklus buniek závislý od veľkosti ich jadra. Mal to byť vzorový prístup k budovaniu jedinej spravodlivej spoločnosti, ktorý sa však neujal. Aj preto je to dodnes pozoruhodný svet sám pre seba. Satelitné mestečko na okraji Hlavného mesta, v ktorom je možné odžiť

spokojne celý život bez toho, aby ste ho opustili. Predškolské zariadenia tu vystavali od jasličiek pre tie najmenšie dojčatá v kočíkoch (matky zatiaľ pracovali na ich šťastnej budúcnosti), vystavené cez deň na terase na slnku a vzduchu ako larvy ošetrované včelími robotnicami, až po škôlky. Vzorku vzorového školstva doplnili dve základné školy, gymnázium, stredná odborná škola a odborné učilište. Prácu ponúkali veľké polygrafické závody, výrobný podnik presnej optiky, neskôr aj kozmetická fabrika, jeden celomestský úrad (ak by niekto zatúžil po takejto kariére) a celá sieť obchodov aj služieb. Bol tu módný krajčírsky salón, klub mládeže a dokonca aj klub dôchodcov. Od narodenia až po smrť bolo o obyvateľa Budúcnosti postarané.

NÁŠHRDINA nikdy nemal dôvod zaoberať sa posmrtným životom, nebyť návratu do Budúcnosti. S touto otázkou sa teraz musel vysporiadať už na druhý deň po prúde spoza oceánu. Transkontinentálny let človeka poznačí javom známym ako „jet lag“. Preletom cez viaceré časové pásma, najmä keď letíte proti smeru času, sa mu pretočia hodiny v hlave. A tak, keď je tu u nás noc, dotýčný má ešte deň. Zvlášť kruté je to poobede, lebo všade okolo je život a jemu sa chce priam akútne spať. Ešte poznačený prirýchlym striedaním kontinentov, sa Nášhrdina vybral na druhý deň po prúde do mesta. Ceste do centra vždy hovorili, že idú do mesta, akoby oni a ich Budúcnosť k nemu nepatrili. Všetko prebehlo v poriadku, dokonca stretol aj zopár starých známych, takže prehodili nejaké to nadšene-zvítacie slovo a áno, vypil pritom asi dva poháre vína. Vymenil si s nimi nové telefónne čísla a v pohode odkráčal na električku s konečnou zastávkou Budúcnosť. Nastúpil, sadol k oknu, pozrel von a - náhle výpadok prúdu.

Teda v jeho hlave určite. Moderná biológia tvrdí, že aj keď spíme, v mozgu, na mieste zvanom štvorhrbolie, sú stále rozsvietené štyri pohotovostné žiarovky. Zdá sa, že v tej chvíli zlyhali aj tie, alebo určite väčšina z nich. A nastala tma tmúca a ticho ako v hrobe...

Do tej chvíle o „živote po živote“ poriadne neuvažoval. Nebolo to aktuálne, nebolo to ani perspektívne. Nič, čo by sa dalo zaradiť do týždenného plánu a na konci týždňa odškrtnúť ako vybavené. Na takéto úvahy prosto nie je dnes čas. Takže na svoj vstup na druhý svet nebol psychicky pripravený. A úprimne ho zaskočilo, ako rýchlo ten prestup do inej, nebeskej ligy prijal, takmer akoby to bola samozrejmosť. Len sa trochu čudoval. Z úplného prázdna odrazu otvorí oči, nad ním stojí podivuhodná ženská a hovorí čosi ako:

„Toto je koniec...“

Koniec? Koniec života?! Naozajstný koniec? Tak skoro?! A keby aj, tak takto si Nášhrdina anjela pri bráne nebeskej nepredstavoval! V zornom poli jeho ledva rozlepených očí boli v tejto chvíli tu na celom druhom svete len oni dvaja – Nášhrdina a ona. To by vlastne aj celkom sedelo, vždy veril, že do raja nás uvádzajú ženy. Veď ich zopár stretol aj tam na zemi a výlet s nimi do toho chvíľkového raja stál za to. Ale táto ženská bola akási čudná. Nepekná, úradná, neanjelská. Na toľko pochybností je jediná kontrolná otázka:

„Ale prečo?! A prečo tak skoro?“

Namiesto odpovede sa ten podivný tvor začal smiať, či skôr konsky hlasno a od pľúc rehotáť. Vďaka tomu sa ukázalo, že má celkom neanjelsky štrbavé zuby. Keď sa dorehotala, povedala s istotou:

„Lebo sme v Budúcnosti.“

To bol záchytný bod. Sídliisko Budúcnosť, to pozná. A tento

anjel – to bude asi v slovenskom raji. Štvrtá cenová skupina bez obsluhy. Rozhliadol sa. Mala pravdu. Električkou sa do raja ľazko dostanete. Električky majú konečnú. Tam obracajú späť, do života. A tak vystúpil...

TENTO byt je ukázkovým strojom času. Vlastne nie celkom, konzerva času to je! Tu strávil rozhodujúce prvé štvrtstoročie svojho života a môže ním aj dnes kráčať po pamäti. V úzkej predsieni je hneď za vchodovými dverami vľavo vstavaná skriňa s doskou na dne, ktorá sa dá nadvihnúť, takže vzniká akási iluzórna skrýša, kam jeho mama ku koncu života schovávala cennejšie predmety pred zlodejmi. Vešiak vedľa je už novší, ale ešte zažil takzvaný reálny socializmus a akýmsi zázrakom sa presne na milimeter hodí na vyplnenie zvyšku steny do miesta, kde sa chodba lomí doľava a po dvoch krokoch sme už v obývačke, ktorá je oddelená presklenou drevenou skriňovou stenou od malej kuchynky. Celý byt je taký malý, že keď na jedálenskom stole pri skriňovej stene hrali so starším bratom ping-pong, pri smečovaní sa musel vykloniť až do kuchynky, kým jeho pravačka páčila zničujúci úder na bratovu stranu. Tak sa Nášhrdina naučil smečovať po pamäti a vedel by sa s ping-pongovou raketou slušne oháňať aj vo výťahu.

Obývačka je zaplnená takzvaným „sektorovým nábytkom“. Vo vzorovom sídlisku Budúcnosť všetci bývali v jednotných bytoch zariadených jednotným nábytkom, zloženým so sektorov. A tak aj žili – sektorovo. Jednu stenu obývačky až po plafón zaberala teda zostava skriniek, v strede ktorých, ako vo výklenku, trónil televízor. V presklených skrinkách boli knihy, ktoré už nikto nečítal, ale mali prípadné návštevy presvedčiť, že domáci majú literatúru v malíčku. Zvyšné skrinky

boli zaplnené krištáľovými pohármi v najrôznejších sadách. Tie sa tiež prakticky nepoužívali, ale prípadným návštevám mali ukázať, že na to domáci majú. Oproti výstave kníh a pohárov bol veľký gauč s kreslami – hniezdo celej rodiny pri pozeraní televízie. Pred gaučom labilný stolík na noviny a prípadnú kávu po nedeľnom obede. To všetko podložené masívnym kobercom so strapcami, kým jedálenský stôl pre štyroch stál na umelohmotnom linoleu. Pod neho zastrkávala mama obálky s ušetrenými peniazmi, ďalšia skrýša pred zlodejmi. Tretia bola veľmi nápadito umiestnená medzi prádlom (tam budú asi tie vkladné knižky), ale to bolo v spálni. Do tej sa vchádzalo z chodbičky od vchodových dverí priamo. V chodbičke bola vpravo ešte kúpeľňa spojená so záchodom. Takže keď sa jeden člen rodiny kúpala a druhý mal naponáhlo, boli to pozoruhodné manévry tolerancie. Zo spálne vedú dvere na malý balkón. Tam sa prvý krát v živote „stratil“. Áno, aj na balkóne minimálnych rozmerov sa dá stratiť. Bolo sparné leto a mama vyložila periny na šnúry, natiahnuté medzi kratšími stranami balkónového zábradlia. Vznikla tak nadýchaná klenba, perinový baldachýn, pod ktorým bolo dosť miesta na deku na chladných kachličkách. Ležal tam s knižkou a bolo mu nádherne. Vánok povieval, periny voňali a z chládku pod nimi mal výhľad na rozpálenú ulicu. Taká pohoda, že sa mu ani nechcelo ozvať, keď ho volali na obed. A keď sa ani na tretie zavolanie nehlásil, začali ho hľadať. Odvtedy takú perfektnú skrýšu už nikdy nenašiel...

TOMUTO obydliu sa úradne hovorí dvojgarsónka. Dokázali sa do nej zmestiť štyria, s bratom a rodičmi. Akýsi génus vymyslel prastaré rádio Kantáta, ktorým sa dalo prepojiť obe obytné miestnosti – obývačku a spálňu. Nášhrdina vďaka

tomu mohol pre svojho staršieho brata „vysielať“ celé rozhlasové programy typu „Haló, haló, kuriatko sa pokakalo... ha-ha-ha...“ a chvíľami odpočúvať jeho nemý úžas, priam hmatateľný, z vedľajšej izby. Ale to bolo dávno, brat pred rokmi neprežil autohaváriu a ani na pohreb mu z nepriateľskej cudziny nemohol prísť. Samozrejme, že sa takto „nenápadko“ dalo odpočúvať dianie v spálni a tak raz, keď chcel bratovi po povinnej večierke predviesť, ako tatino chrápe, započuli zvuky, z ktorých boli beznádejne zmätení. Pochopili, až keď sa im pripomenuli po prekonaní puberty vďaka ich prvým láskam. Ale otca po bratovej smrti skolil infarkt a matku pár rokov na to rakovina. Skusmo priklakne ku Kantáte a zapne jej zelené „magické oko“. Len čo sa nažhaví, prepne na „vysielenie“, po chvíli váhania si rozpačito odkašle a s nádejou v hlase zvolá „Haló, haló, kto je tam?“. Pred polstoročím by sa od „tam“ ozval bratov vytešený chichot, alebo chrápanie, alebo... Dnes nikto neodpovedá, nikto nie je na príjme. Ostal tu celkom sám a nevie, čo ďalej. Ale rozhodne sa o pár dní. Už čoskoro, len čo sa tu rozhliadne a stretne tých pravých.

„AHA, PETŮKE, a čo ty tu?!“

Nášhrdina sedí u holiča (vlastne u holičky) a počuje oslovenie, ktorým na neho volal jediný tvor na tejto planéte – jeho spolužiak Ceco. Ceco sa zjavil v prvej triede budúcnosťského gymnázia ako pochudnutý zvyšok dobre živeného tlstáčika. On totiž bol dobre živeným tlstáčikom až do poslednej triedy základnej školy. Vtedy sa rozhodol, že so sebou čosi urobí. Začal cvičiť a prestal sa prežírať. Výsledkom bola zjavne pochudnutá postava, ale ostala mu mäkota namiesto svalov a v tvári už navždy rozšírené líce kosti. Takže nebol za krásavca, ale nevyzeral ani zle. Všetku tú námahu vyna-

kladal Ceco kvôli volaniu Prírody. To by sa skôr či neskôr asi aj naplnilo, ale Ceco nemal dosť vytrvalosti a tak zase začal žrať. Bol to uzavretý kolobeh. Pretože tučnel, nelákal žubrienky v jeho veku. A pretože nelákal žubrienky v jeho veku, zo sklamaní tučnel. Obzrie sa, aký je Ceco dnes, za ním však nestojí dávny spolužiak, ale jeho matka. Holičstvo je spojené s kaderníctvom a ona zjavne práve absolvovala klasické ženské omladnutie novou frizúrou. Usmieva sa srdečne.

„Vitaj doma, Peťuke!“

Naposledy títo dvaja hovorili spolu po telefóne, a to je už viac ako tridsať rokov. Blížilo sa leto a on sa učil na skúšky prvého ročníka vysokej školy. Hlas Cecovej matky bol naliehavý a tak mu v prvom momente napadlo, či jej netreba pomôcť, lebo bola slabá na srdce. To mal na svedomí Cecov otec, teda jej muž. Najskôr tým, že sa do neho zabuchla tak, že sa vydala veľmi mladá aj proti vôli rodičov, a potom zvyšok života jeho nekonečnou šnúrou skvelých nápadov, ako zbohatnúť, či aspoň ušetriť. Ani jeden nevyšiel. Klasickým príkladom bola jeho pohotová reakcia na fámy, že zdrazie inak za komunizmu veľmi lacný benzín. Cecov otec nezaváhal ani minútu a cez známeho na benzínke si načapoval do kanistrov aj bandasiek benzínu do zásoby asi tak na tri cesty okolo sveta a späť. Padli na to celé rodinné úspory, ale Cecov otec argumentoval viero- hodne dlhodobou úsporou pri cestách ich embéčkou. Benzín naukladal po nociach do ich plechovej garáže až po plafón. V letných horúčavách sa od výparov ten benzín chytil a zho- rela garáž aj s autom. Od tej doby Cecova matka rozhlasovala pred susedkami, že v živote bude mať pokoj až vtedy, keď prí- de o zuby, menzes a manžela. Jej slabé srdce však nebolo prí- činou, že jediný krát zavolala Nášmuhrdinovi sama od seba. Trápil ju okrem muža aj syn Ceco.

„Zájdí dole do pivárny, Peťuke, ten náš tam už zase sedí. Neučí sa, hrozí mu vyhodenie zo školy. Prosím ňa, dohovor mu.“

Tak zavrel skriptá a zbehol dolu do pivárny s invenčným názvom Bratstvo rovno oproti ich domu. Ceco tam sedel sám.

„Prišiel si mi dohovoriť?“

Nášhrdina mlčal. Čo sa na toto dá povedať? Ceco bol talent na matematiku a deskriptívu. Kvôli nemu museli na maturitách zvolať zvláštnu komisiu, aby odmaturoval práve z tohto predmetu a on sa tak dostal na matematickú fakultu. Prijali ho ako nadaného študenta na kombináciu, ktorú si vybral. Akurát že ho to veľmi rýchlo prestalo baviť.

„Čo budeš robiť?“

„Naši sú celí posraní, že ma vyhodí zo školy a budem musieť ísť na vojenčinu. No a čo, mňa predsa nejaká vojenská služba nemôže zložiť na lopatky.“

Ceco neurobil ani jednu skúšku, vyhodili ho zo školy a vojenská služba ho nemilosrdne zložila na lopatky. Z tučného a nemotorného Ceca bol ľahký terč. Navyše si musel odkrútiť celé dva roky a to ho dorazilo. Keď sa vrátil, chystali mu priatelia veľké privítanie, ale odignoroval to. Držal sa bokom, zato v pivárni bol každý deň. Tam zasa Nášhrdina nemal čas chodiť a tak sa nemali prečo stretnúť. Až jeden večer...

„Hej, Peťuke, postoj!“

Akurát sa hnal z električky domov a v prítmí Ceca hneď nepoznal.

„Poď do pivárny, potrebujem sa súrne porozprávať.“

„Ceco, tam ja nechodím, nemám čas.“

„Tak pôjdeme do vinárny, počkaj, hneď zavolám taxíka.“

„Neblázni, nestíham a nemôžem vysedať. Mám dnes ešte robotu.“

„Ale ja ti to musím povedať!“

„Tak mi to povedz tu a teraz.“

A tak sa dozvedel na potemnenej ulici to veľké tajomstvo. Ceco nikdy, za celé tie roky, nemal ženu. Nenašla sa na gymnáziu, pri jeho vysokoškolskej epizóde, počas vojenčiny a ani keď sa vrátil. Pravda, na pive ich zas tak veľa osamelých nevy-sedáva. Navyše, ako sa zdôveril, absolvoval aj nejakú operáciu na podvozku a veľmi výbojný nebol. Ale šťastie sa predsa len usmialo. Ceco začal po vojenčine chodiť na stavarinu na technickej univerzite a hoci o poznanie starší, zapadol do ročníka. Práve deň pred týmto náhodným stretnutím pozval spriatelených spolužiakov do Budúcnosti, na slávne plzeňské pivo, čapované v pivárni Bratstvo. Akcia mala taký úspech, že sa jedna zo spolužiačok rozhodla z vlastnej vôle Ceca konečne odmeniť láskou vrchovatou. Pritúlila sa, keď bolo treba a ochotne s ním po záverečnej išla spať k nim domov. Ceco, ešte stále v byte s rodičmi, prepašoval devu do svojej izby.

„No a tak si hovorím, ideme na vec. Lenže ten chytráček nič, vôbec nič, nula...“

„Veľa si pil.“

„To som si aj ja hovoril. Tak som to nechal na ráno, veď dovedty vytriezviem a aj toho zdecha by to už mohlo začať baviť...“

„No a?“

„No a nič. Dievča sa snažilo, ale nič nepomohlo. Peťuke, to je katastrofa! Čo mám robiť?“

Bola to tá čarodejná chvíľa, predeľujúca ich dávnu mladosť a aktuálne starosti. Stáli tam ten večer oproti sebe a Nášhrdina mal neuveriteľnú životnú šancu liečiť slovom. Lenže kde to slovo vziať a čo sa tu už dá ešte zachrániť? A tak minul tú veľkú šancu, hoci sa veľmi snažil. Samozrejme, že niečo múdre aj hovoril, ale Ceco nie je blbec. Vedel všetko, čo vedel

i jeho bývalý spolužiak. A vedel aj to, že tento problém za neho nikto nevyrieši. A teraz tu stojí jeho matka a je šanca sa dozvedieť riešenie.

„A čo ten váš... synátor?“

„Vojtík? Je v poriadku. Doštudoval, pracuje, frajerku má...“

Takže happyend. A aj bez laickej pomoci. Nášhrdina platí a vychádza spolu s Cecovou matkou na ulicu.

„Vojtík bude rád, že už si doma. Zastav sa niekedy za ním. Veď vieš, kde ho nájdeš.“

„V pivárni Bratstvo?“

„Ako vždy, veď ho poznáš. Navyše chodí aj do krčmy Britva, kde sa stretávajú všetci tvoji spolužiaci z gymnázia pravidelne vždy, keď je piatok trinásteho. A to je o tri týždne.“

Nášhrdina sa poteší a v duchu zaďakuje Bohyni náhody za dobrú správu. Presne túto zostavu potrebuje nutne stretnúť, aby sa konečne a záväzne rozhodol. Takže o tri týždne...

I. MINULOST' BUDÚCNOSTI

„MATKO! Taká som rada, že ťa zase po dlhom čase vidím!“

Takto, cudzím menom, sa mu prihovára jeho najdávnejšia detská spomienka. Lepšie povedané, menom jeho vtedajšieho škôlkárskeho kamaráta. Pani vychovávateľka si ich už vtedy, pred polstoročím, plietla.

„Ale ja nie som Matko. Volám sa...“

„Ja viem, ty si ten druhý, počkaj... Peťko?“

„Už mi hovoria Pítr, pani vychovávateľka, hlavne v Amerike...“

„To je dobre, Matko, keď si ľudia rozumejú a sú k sebe dobrí.“

Pani vychovávateľka Boženka bola božsky láskavá, milá bytosť, ktorá v ňom v dôležitých detských začiatkoch uchovala vieru v dobrých ľuďoch. Lebo jeho prvý zážitok zo škôlky poznačili kvartetové karty s vojačikmi rôznych armád, ktoré si doniesol z domu. Tak veľmi sa nimi chválil, až mu ich nejaké decko ukradlo. To bolo strašidelné sklamanie a plač. Ale na druhý deň, keď prišiel do škôlky, víta ho pani vychovávateľka s tým, že sa karty našli. A vtedy prvýkrát videl živého anjela. Veď už bol dosť veľký, aby poznal, že tie „nájdene“ karty sú síce tiež s vojačikmi, ale s inými. Pani vychovávateľka ich kúpila za vlastné. Ale nebol jediný, pre ktorého robila dobré skutky tak, ako iní jedia chlieb.

„A čo teraz robíte, pani vychovávateľka?“

„Dožívam, Maťko, dožívam. A viem, aké to je, pretože pred dôchodkom som robila ešte vychovávateľku v nemocnici, kde boli na smrť choré deti. Deti, ktoré umierali. Lekári im nevedeli pomôcť, ale ujsť sa pred ich biedou nedalo. Tak som ich všetky po jednom dochovala. Pri každom som sedela, počúvala ich plač a držala ich za ruku, až kým nevychladla...“

Nevie, čo má povedať. Pani vychovávateľka len pokývne hlavičkou s chumáčmi sivých vlasov ako zostarnuté vtáčatko a na dvoch paliciach, ktoré majú pomáhať jej slabým nohám, sa poriadne zaprie, aby mu ešte skôr, než sa zase pohne, povedala:

„S malým dieťaťom zomiera celý svet, Maťko, celý svet. Raz niekto napísal, že smrť starého človeka je ako keď pochovávame nástroj, čo už prestal slúžiť. Ale keď umierajú deti, Boh sa podobá koscovi a spolu so zrelým obilím zožne niekedy i kvety. A keď potom zväža snopy plné zrna, nájde v nich aj tento zbytočný prepych.“

„To napísal Exupéry, to bol taký lietajúci básnik...“

„No vidíš, ty si múdrejší, ty to musíš vedieť lepšie...“

Tento dožívajúci anjel naraz odhodlane vzdychne a vykročí najskôr palicou, potom opatrne pravou nohou... ale ešte na odchode sa otočí, usmeje a opýta:

„Máš deti, Peterko?“

„Nemám, pani vychovávateľka, nestihol som. Aspoň o žiadnych zatiaľ neviem.“

„To je dobre,“ povie pani Boženka už na odchode, „Hlavne, že sú zdravé...“

JEHO DRUHÝ najstarší detský zážitok je kombináciou úteku do veľkého sveta a potupného návratu späť. Ušiel

z materskej škôlky kvôli veľkému lietadielku za výlohou hračkárstva. V lete sa deti vždy doobeda hrali v záhrade škôlky a tak ani nebolo ťažké vytratiť sa nenápadne za bránku a vykročiť do veľkého sveta. Všetky deti mali vtedy jednotné šatočky s trakmi a on tak trochu pripomínal utečenca v trestaneckej rovnošate. Ale nerušene prekráčať tichým sídliskom až k hračkárstvu, kde celé doobedie nebol nikto, len jedna predavačka. Tá na neho spoza pultu ani poriadne nedovidela musela sa nahnúť, aby si vypočula jeho žiadosť:

„To lietadielko vo výklade...“

„A máš peniaze?“

Tak sa dozvedel, že svet je komplikovanejší, než sa mu pokúšali nahovoriť v rozprávkach. Tam sa o peniazoch nehovorilo, zato v každej bolo uistenie, že dobrí budú spravodlivo odmenení. A on bol predsa celý deň dobrý! Navyše to boli časy, kedy jeho rodičia tvrdo pracovali, aby naplnili sen komunizmu, podľa ktorého raz bude dostávať každý podľa svojich potrieb. To by sedelo, on to lietadielko naozaj potreboval!

„Tak príď, až budeš mať peniažky, áno?“

Slušne pozdravil, otočil sa a vybral zase tou známou cestou späť do škôlky. Takto názorne sa dozvedel, že komunizmus ešte nenastal. A ako sa zdá, ani v dohľadnej dobe nenastane...

CHALAN Z LESA. Nášhrdina bol v drsnom prostredí Budúcnosti celkom dobre cvičený. Ďalšou lekciou, ktorú vyfasoval v druhej triede základnej školy, bolo ponaučenie, že nie so všetkými naokolo sa dá vychádzať po dobrom a že svoj životný priestor si raz za čas treba aj vybojovať. V ich triede samých ušatých prváčikov sa totiž zjavil chalan z lesa. Jeho rodina, spolu s dvomi-tromi ďalšími, naozaj bývala v akýchsi

kamenných búdach v lese nad sídliskom. A hoci sa budoval komunizmus, štát ich tam akosi znášal. Čo neznášal, to bola absencia ich detí v škole. A tak ten chalan zišiel z lesa do školy, aby sa zistilo, že je mierne mentálne pripečený a prepadol z tretej triedy späť k nim do druhej. Hneď sa aj pochválil, že jeho starší bratia už majú skúsenosť s miestnou policajnou stanicou, lebo kradli v cudzích záhradách. A tí mu vraj prezradili, že budúcnovskí policajti majú na takých výtečníkov jednu špecialitu – celú sadu rôznofarebných obuškov. Previnník tak pred bitkou dostane aspoň šancu vybrať si farbu obušku. Modriny po tých farebných obuškoch mali farbu jednotnú.

Tohto prepادلíka volali Fuki, lebo jeho základnou komunikáciou bolo, že vám jednu fukol, ani ste nevedeli prečo. Len tak, ako prevenciu proti plochým nohám. Zakrátko mal triedu celkom pod palcom. Nikto si netrúfol ani pípnuť v obave pred jeho nepredvídateľnými fukancami. Nášmuhrdinovi nešlo do hlavy, ako niečo také vôbec môže nastať. Veď keby sa dali dokopy traja šraci, akokoľvek malí, vedeli by si s ním poradiť. Aj niektorých nahováral, ale bez úspechu. Tak si v tej svojej malej hlave zrovnal, že asi najlepší bude názorný príklad a potom sa ostatní iste pridajú. Cez jednu prestávku Fuki vrtal do spolužiačok, lebo tie sa mu na rozdiel od spolužiakov páčili, ale robil to tak nemotorne a svojsky, že jačali od strachu. Tak Nášhrdina pochopil, že je čas stať sa hrdinom. Zdvihol sa z lavice, potľapkal milého Fukiho odzadu po pleci a keď sa otočil, jednu mu fukol. Len tak, proti plochým nohám. Detsky a bez slova. Fuki vyvalil oči na o hlavu menšieho šraca, pomaly mu došlo, aká neuveriteľnosť sa tu stala, ale to už pre zmenu zvonilo a tak len stihol zasyčať: „Veď počkaj ešte“. Nášhrdina bol spokojný, hrdinský čin vykonal a teraz by